

B. 70075

VIII. 17.8.

een

UITGEBREID

Openbare vergadering van
het "Comité Handhaving
Rijkseenheid".

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens aan te bieden een
verslag van een op 17 September j.l. te Amsterdam door het "Comité
Handhaving Rijkseenheid" gehouden openbare vergadering.

Ter bekorting moge naar de inhoud daarvan verwezen worden.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,
Het Plv.Hoofd,

A/
Z.E.de Minister President,
Z.E.de Minister van Binnenlandse Zaken,
Z.E.de Minister van Buitenlandse Zaken,
Z.E.de Minister van Overzeese Gebiedsdelen,

Mr. Dr. J. Hazenberg.

GRAVENHAGE.

Onderwerp:

Verslag openbare bijeenkomst R.E.

Volgno.

20 SEP. 1949

ACD/70073

Verslag van de openbare bijeenkomst van het Nationaal Comité tot Handhaving der Rijkseenheid, gehouden op Zaterdag, 17 September 1949, te 14 uur, in de Apollohal, te Amsterdam.

Deze bijeenkomst was aangekondigd in verschillende dagbladen en door het verspreiden van pamfletten. Toegangsprijs f 0.25.

Voor het gebouw brandden grote flambouwen, terwijl in de voorruimte een soldatengrafkruis was geplaatst, waaromheen op zwarte achtergrond borden hingen met de namen van militairen, die in Indonesië zijn gesneuveld. In de zaal waren spandoeken aangebracht van de Nationale driekleur, zomede gulden Rijkskronen. Achter het podium waren vlaggen met de Nederlandse driekleur, zomede oranje-groene vlaggen geplaatst.

De bijeenkomst werd bijgewoond door 4500 á 5000 personen. Onder de bezoekers werden een 50 tal militairen, gekleed in uniform, zomede een 100 tal Indonesiërs opgemerkt. Zaal-capaciteit 7000 zitplaatsen. Op het podium werd plaatsgenomen door 11 personen, waaronder de 5 sprekers.

De leiding berustte bij Prof.Mr. GERBRANDY.

Sprekers waren:

- 1 Prof.Mr. GERBRANDY, Pieter S,
- 2 WELTER, Charles Joseph Ignace Maria,
- 3 Generaal WINKELMAN H.G.
- 4 Admiraal HELFRICH C.E.L.
- 5 Kolonel FEUILLETEAU de BRUIN,

Te 14 uur werd deze bijeenkomst geopend door Prof.Mr. Gerbrandy. Deze spreker, die met luid en langdurig applaus werd begroet, betoogde dat het protest van het Comité tot Handhaving der Rijkseenheid, tegen de politiek der Regering, inzake Indonesië, waardig en fel moet zijn. Hij zette uiteen hoe de oude Grondwet is geschonden, waartegen Rijkseenheid steeds heeft gewaarschuwd. Het tegenwoordige kabinet is thans bezig om de nieuwe Grondwet ook terzijde te stellen, door de overdracht van de soevereiniteit aan een niet voltooide staatsorganisatie. Spreker was er van overtuigd dat de Republiek stuurt in de richting van dictatuur en tyrannie. Als vorsten worden de Republikeinen hier ontvangen. De vertegenwoordigers van Ambon en Makassar moeten

maar zien hoe zij zich redden. Uit het boekje "Waarom de politieke onderhandelingen tussen de Indonesische Republiek en de Regering mislukten", citeerde spreker dat de Regering wist dat zij met communisten te doen had. Spreker klaagde onze Regering aan, die onze zonen naar Java en Sumatra heeft gezonden ter handhaving van orde, rust en veiligheid en dat, terwijl onze jongens worden beslopen en vermoord door de benden van de Republikeinen, door onze Regering rustig wordt geconfedereerd met de Republikeinen.

Wij hebben, als volk van Nederland, allen schuld dat wij te weinig hebben meegedeeld en het gesol met de Grondwet over ons hoofd hebben laten gaan. Thans zijn wij zover dat Japan de oorlog heeft verloren, doch Soekarno heeft hem gewonnen. De volkeren van Indonesië hebben geen recht. De man die recht heeft is Soekarno. Onze Regering siddert voor hem. Wat kunnen wij nu nog doen? Wet en recht herstellen. Het Nederlandse volk heeft het recht om te zeggen dat zij deze Regering niet wil. Niet alles kan meer terecht komen, doch er kan nog een levensbodam tot stand worden gebracht onder een andere Regering die recht doet.

Men heeft ons het etiket van "Extremisten van rechts" opgedrukt, aldus de tweede spreker, oud minister WELTER, maar zijn wij het niet geweest, die in 20 jaar tijd van Indië een moderne, vooruitstrevende staat hebben gemaakt? Ondanks dit etiket, zijn de bezoekers van deze vergadering in goed gezelschap. Wijzend naar de bestuurstafel zei spreker: "Daar, onder de extremisten van rechts, zitten drie dragers van het Groot-kruis van de Nederlandse Leeuw. Nederland kan trots op hen zijn. De dragers van deze hoge onderscheiding zijn: Prof. GERBRANDY, Generaal WINKELMAN en Admiraal HELFRICH. Langdurig applaus.

Op verzoek van de spreker herdacht de vergadering staande enkele ogenblikken de militairen, die in Indonesië zijn gesneuveld.

Men heeft ons, aldus spreker, verweten dat wij ook geen oplossing weten inzake de kwestie Nederland-Indonesië. De oplossing is, herstel van recht en wet. Spreker betwistte de vertegenwoordigers rondetafel-conferentie het recht zich vertegenwoordigers te noemen van gebieden, waar geen verkiezingen zijn gehouden. De volkeren hebben zich daar niet kunnen uitspreken. En wat doet onze Regering? Zij geeft 70 miljoen mensen over aan personen, die beweren de vertegenwoordigers van dat volk te zijn.

Spreker becritiseerde de Amerikanen en Engelsen die, naar zijn mening, nu vier jaar bezig zijn te zorgen dat Nederland uit Indië verdwijnt. Het parool van deze landen is: "Jullie er uit, wij er in". Laten de Amerikanen en Engelsen bedenken dat wij, Hollanders, niet helemaal gek geworden zijn.

Spreker besloot met te zeggen dat het Koninkrijk nog niet verloren is. Wat bij de rondetafel-conferentie wordt samengesteld en besloten, moet bij de wet bekrachtigd worden, met 2/3 meerderheid.

De derde spreker Generaal WINKELMAN herinnerde aan degenen die in Indonesië gesneuveld zijn en vroeg zich af: waartoe? En waartoe zijn zovelen van het Indonesische volk zelf gedood? En de volkeren, die vroeger in Indonesië aan onze

zijde stonden, keren zich thans van ons af. En waarom? Omdat zij ons, gezien het Regeringsbeleid, niet meer vertrouwen.

Wij staan thans op het punt Indonesië en de volkeren daar, aan de genade en ongenade van Soekarno over te geven. Vergeeten wordt wat er geschreven staat in het Handvest der Verenigde Volken, artikel 73. De Kroon is gebroken. De driekleur wordt vervangen door het wit-rood.

Spreker had geen verwachting van de Ronde tafel-conferentie. Deze conferentie noemde hij bij verspreking: "Rode-tafel-conferentie". Dit veroorzaakte in de zaal nog al enige hilariteit. Spreker betoogde dat onze Regering had gezegd dat schieten en praten niet kan samengaan. Ondanks dat de order "Staakt het vuren", door de Republikeinen niet wordt nagekomen, is toch de R.T.C. geopend. Indien deze conferentie wel tot een overeenkomst zal komen dan vrees ik dat dit niet tot ons voordeel zal zijn. Komt het tot een overeenkomst dan is het alleen omdat Nederland in alles toegeeft. Een mislukking van de R.T.C. zou geenszins de slechtste oplossing zijn. Ik weet, dan krijgen wij een moeilijke tijd. Maar als wij dan de goede mannen op de rechte plaats hebben, kan een oplossing worden gevonden. (Langdurig applaus). Wij mogen niet zwijgen, wij mogen niet medeplichtig zijn, aan het onrecht der volkeren in Indonesië. Wat wij kunnen doen, dat moeten wij doen. Wij zijn het verplicht aan de eer van ons land ~~en~~ aan de nagedachtenis van onze gevallen.

Luide toejuichingen vielen spreker ten deel. De vergadering stond op als één man en zong twee coupletten van het Wilhelmus, waarna een driewerf hoera op de Koningin werd uitgebracht.

Hierna werd 15 minuten pauze gegeven.

Na de pauze werd het woord gegeven aan Admiraal HELFRICH. Voor- en na zijn rede werd deze spreker een grootse ovatie gebracht.

Ik ga met U terug, aldus deze spreker, naar 10 Mei 1940. De aanval der Duitsers op Nederland. Daarna de capitulatie en de bezetting van Nederland. Indië was op zichzelf aangewezen. En wat gebeurde er in Indië? Wilde Indië, toen het moederland onderging, zich ontdoen van die gehate Koloniale overheersing? Integendeel. Dat deel van het Koninkrijk heeft meegevochten, heeft meegeleden, ook in de oorlog tegen Japan. Was er in de oorlog tegen Japan aarzeling, was er vertwijfeling? Geen sprake van. Wij bleven om die 70 miljoen Indiërs te beschermen. Helaas, na maanden zware strijd, viel Indië. Onze mannen, vrouwen en kinderen werden gevoerd naar concentratie-kampen. En toen met de bevrijding, de Nederlanders uit de kampen werden vrijgelaten, werden zij met vreugde begroet door de Indiërs. Wie dit anders zegt die legt bewust.

Maar er was een kleine groep die met de vijand heulde en ook duizenden in de handen van de vijand had gespeeld. En aan sommigen van die groep werd door de Japanners, die leiding toevertrouwd.

Zeer scherp verweet spreker de Engelsen, dat zij na 2 September 1945, geen orde en rust hersteld hebben in Indië,

toen de mogelijkheid daartoe aanwezig was. Dat is de grote fout geweest, waaruit alle andere fouten zijn gevolgd. Zolang die eerste fout niet is hersteld is alles wat tot nu toe gebeurd is, scheurpapier.

Van onze vroegere bondgenoten begreep spreker niets. Als zij ons uit Indië willen verdrijven, laten zij het dan eerlijk zeggen. Op het protest dat spreker aan de Regering had gezonden, dat het zo niet langer ging, had hij zelf geen bericht van ontvangst gekregen. Spreker bezag op kritische wijze het beleid van de Regering. Hij nam de verspreking van Generaal WINKELMAN over en sprak over een Rode Tafeldans.

Nadat door de aanwezigen spontaan enige volksliederen waren gezongen, werd tenslotte het woord verleend aan de laatste spreker: Dr. FEUILLETEAU de BRUIN.

Deze spreker zei dat de heer _____ in het reglement voor de R.T.C., de positie der minderheden in Indonesië had prijsgegeven. Ook door deze spreker werd de R.T.C. een Rode tafelconferentie genoemd.

Spreker drong er op aan, dat Nieuw-Guinea niet los van het Rijk zou komen en zeker niet in handen van de Republiek. Hij deelde mede dat hij deze middag, met een delegatie, de noden van dat volk, bij Hare Majesteit de Koningin, had mogen bepleiten en een smeekschrift had overhandigd. Met grote klem wees deze spreker er nog op dat men gehouden is de Grondwet te eerbiedigen, die iets anders voorschrijft dan thans geschiedt.

Aan het slot van deze bijeenkomst deelde de voorzitter mede dat een telegram om zelfbeschikkingsrecht aan de volken in Indonesië, aan de Regering zou worden gezonden.

Na het zingen van Da Costa's strijdlied "Zij zullen het niet hebben" en twee coupletten van het Wilhelmus, werd deze bijeenkomst te 17. 15 uur gesloten.

Aan de uitgang werd gecollecteerd voor het Comité tot Handhaving der Rijkseenheid.

.....
 J. 131

B 5

Tevens verzonden aan: B.M. Asd.
 H.C. Asd.